

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

KONEČNÉ ZNENIE
A6-0291/2007

20.7.2007

SPRÁVA

o Tematickej stratégii trvalo udržateľného využívania pesticídov
(2007/2006(INI))

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

Spravodajkyňa: Irena Belohorská

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	11
STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA.....	13
POSTUP.....	17

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o Tematickej stratégii trvalo udržateľného využívania pesticídov (2007/2006(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov (KOM(2006)0372),
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1600/2002 ES z 22. júla 2002, ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva¹,
- so zreteľom na návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje rámec pre akciu Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného využívania pesticídov (KOM(2006)0373),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (KOM(2006)0388),
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o štatistike prípravkov na ochranu rastlín (KOM(2006)0778),
- so zreteľom na článok 175 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na článok 6 Zmluvy o ES, na základe ktorého musia byť požiadavky ochrany životného prostredia začlenené do vymedzenia a uskutočňovania politik Spoločenstva, predovšetkým s ohľadom na podporu trvalo udržateľného rozvoja,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu²,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva³, smernicu Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu⁴, smernicu Rady 75/440/EHS zo 16. júna 1975 týkajúcu sa požadovanej kvality povrchových vôd určených na odber pitnej vody v členských štátoch⁵ a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality⁶,

¹ Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1.

³ Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 32.

⁵ Ú. v. ES L 194, 25.7.1975, s. 26.

⁶ Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19.

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry¹ a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/121/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 67/548/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných látok s cieľom prispôsobiť ju nariadeniu (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry²,
 - so zreteľom na smernicu 2004/35/ES Európskeho parlamentu a Rady z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd³, smernicu 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín⁴ a smernicu Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva⁵,
 - so zreteľom na súhrnnú správu Európskej komisie s názvom Možnosti pre budúcu environmentálnu politiku EÚ v oblasti prípravkov na ochranu rastlín (1997),
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (A6-0291/2007),
- A. keďže prípravky na ochranu rastlín v EÚ sa medzi rokmi 1992 a 2003 naďalej využívali vo veľkej miere a ich používanie sa neznížilo napriek aktívnym politikám, ktoré sa v niektorých členských štátoch EÚ úspešne uplatňovali na zníženie úrovne využívania poľnohospodárskych pesticídov,
- B. keďže v životnom prostredí, najmä v pôde a vode, sa stále nachádzajú neželané množstvá určitých pesticídov; keďže v poľnohospodárskych výrobkoch sa stále nachádzajú rezíduá prekračujúce predpísané hraničné hodnoty;
- C. keďže napriek nepopierateľným výhodám, ktoré vyplývajú z využívania pesticídov, a úlohe, ktorú zohrávajú pri zabezpečení efektívnej a trvalo udržateľnej konkurencieschopnej poľnohospodárskej výroby v Európe, by mala byť široká verejnosť lepšie informovaná o možných rizikách pre zdravie a životné prostredie a krátkodobých a dlhodobých nepriaznivých účinkoch spojených s ich využívaním;
- D. keďže je potrebné, aby sa ďalšie využívanie pesticídov umožnilo len pri zachovaní zásady predbežnej opatrnosti s ohľadom na ľudské zdravie a ochranu vodného a krajinného ekosystému; keďže to znamená, že pesticídy sa nemajú používať predtým, ako sa vykoná posúdenie vplyvu na zdravie a životné prostredie; a keďže sa má podporovať porovnávanie údajov a osvedčených postupov v oblasti obmedzovania využívania

¹ Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 850.

³ Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56. Smernica zmenená a doplnená smernicou 2006/21/ES (Ú. v. EÚ L 102, 11.4.2006, s. 15).

⁴ Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2006/105/ES (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 368).

⁵ Ú. v. ES L 103, 25.4.1979, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2006/105/ES.

pesticídov v jednotlivých členských štátoch a má sa zohľadniť ako referenčný bod,

- E. keďže chýba transparentný systém predkladania správ a monitorovania využívania pesticídov a hladín rezíduí vo výrobkoch vrátane vypracovania vhodných ukazovateľov;
1. uznáva potrebu európskeho právneho rámca v oblasti využívania pesticídov, keďže platné právne predpisy sa ukázali byť nedostačujúce na prevenciu nebezpečenstiev a rizík pre zdravie a životné prostredie vyplývajúcich z využívania pesticídov;
 2. považuje za dôležité prijať nové právne predpisy založené na prístupe, ktorý bude viac zameraný na zníženie využívania pesticídov a bude ambicióznejší, čo sa týka ochrany životného prostredia, a to prostredníctvom poskytnutia zmysluplnej podpory pre organické poľnohospodárstvo a integrované výrobné postupy;
 3. víta Tematickú stratégiu trvalo udržateľného využívania pesticídov, ktorá identifikuje nedostatky existujúcich právnych predpisov Spoločenstva a navrhuje regulovať fázu využitia s cieľom vyplniť medzeru medzi uvedením prípravkov na ochranu rastlín na trh na jednej strane a koncom životného cyklu týchto prípravkov na strane druhej;
 4. poukazuje na to, že EÚ doteraz vydala viac ako desiatku právnych aktov, ktoré priamo alebo nepriamo regulujú využívanie prípravkov na ochranu rastlín (POR); zdôrazňuje, že pripravované nariadenia na využívanie POR postupujú správnym smerom;
 5. berie na vedomie, že Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov zahŕňa iba prípravky na ochranu rastlín, ktoré predstavujú iba časť pesticídov; vyzýva Komisiu, aby okamžite zaradila prípravky na kontrolu škodcov (biocídne prípravky typu 14 – 19) vymedzené v prílohe V smernice 98/8/ES Európskeho parlamentu a Rady z 16. februára 1998 o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh¹ do rozsahu tematickej stratégie, keďže predstavujú podobné riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie a nalieha na Komisiu, aby čo najskôr rozšírila rozsah tematickej stratégie aj na iné biocídy;
 6. považuje za nevyhnutné zlepšiť správanie používateľov pesticídov, aby sa zabránilo ich zneužívaniu, nadmernému používaniu a otrave; víta vytvorenie školiaceho a vzdelávacieho systému pre profesionálnych používateľov pesticídov, pre ktorých má Komisia zostaviť usmernenia, v ktorých zohľadní rozdiely medzi rôznymi európskymi regiónmi; domnieva sa, že nevyhnutnou podmienkou činnosti profesionálnych používateľov pesticídov musí byť osvedčovanie a odborné vzdelávanie a že sa má tiež zabezpečiť sústavný profesijný rast s cieľom aktualizovať ich technické zručnosti a poznatky a zabezpečiť bezpečné a účinné využívanie pesticídov; navrhuje, aby sa zriadili alebo posilnili poradenské služby pre poľnohospodárov s cieľom zvýšiť ich informovanosť o bezpečnom využívaní pesticídov a podporovať výmenu osvedčených postupov;
 7. vyzýva Komisiu, aby v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“ zvažila vhodné spôsoby účasti výrobcov POR alebo ich aktívnych zložiek na riešení alebo náprave škôd na ľudskom zdraví alebo životnom prostredí, ktoré môžu byť spôsobené využívaním POR;

¹ Ú. v. ES L 123, 24.4.1998, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2006/140/ES (Ú. v. EÚ L 414, 30.12.2006, s. 78).

8. odporúča, aby sa predaj a distribúcia pesticídov vykonávali pod dohľadom kvalifikovaného odborníka alebo profesionála a aby sa tieto transakcie zaznamenávali v registri s cieľom zabezpečiť primeranú kontrolu predaja a využívania takýchto výrobkov;
9. zdôrazňuje, že minimalizáciu nebezpečenstiev a rizík pre zdravie a životné prostredie vyplývajúcich z využívania pesticídov nemožno dosiahnuť bez konštruktívneho dialógu s tretími krajinami a budovania kapacít vrátane finančných stimulov v týchto krajinách spolu s prísnymi kontrolami výrobkov dovezených do EÚ s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre hospodársku súťaž;
10. vyzýva Komisiu, aby vo vzťahu k susedným krajinám EÚ sformulovala politiku ochrany a spolupráce pri využívaní pesticídov a prípravkov na ochranu rastlín;
11. zdôrazňuje význam úlohy, ktorú zohrávajú médiá v informovaní širokej verejnosti, a najmä neprofesionálnych používateľov pesticídov, o otázkach súvisiacich s pesticídmi; navrhuje, aby boli vytvorené kampane na informovanie verejnosti a zvyšovanie informovanosti;
12. víta vo všeobecnosti opatrenia, ktoré zvolila Komisia; zdôrazňuje však, že ďalekosiahle národné akčné plány členských štátov sú kľúčovými prvkami v celom procese;
13. ľutuje však, že sa Komisia rozhodla pre vylúčenie kvantitatívnych a kvalitatívnych kritérií z národných akčných plánov, čím znížila stupeň ich dosahu;
14. zdôrazňuje, že bez kvantitatívneho stanovenia cieľov zníženia využívania pesticídov v národných akčných plánoch je vymedzenie pojmu „zníženie nebezpečenstiev, rizík a závislosti od pesticídov“ veľmi nepresné a nejasné a nebude nútiť členské štáty k tomu, aby znižovali množstvá používaných pesticídov alebo aby uprednostňovali nechemické alternatívy ochrany rastlín, ochrany plodín a ochrany proti škodcom;
15. navrhuje, aby Komisia v národných akčných plánoch spojila odstránenie nebezpečenstiev, rizík a závislosti od pesticídov s kvantitatívnymi kritériami, ustanovením, že členské štáty musia stanoviť vlastné vnútroštátne ciele, časové rozvrhy a kritériá pre zníženie využívania pesticídov, pričom zohľadní pozitívne skúsenosti niektorých členských štátov, ktoré už používajú kvantitatívne ciele zníženia, čo ukázalo, že využívanie pesticídov možno znížiť bez toho, aby farmári museli vynaložiť značné náklady;
16. zdôrazňuje, že záväzok obmedziť využívanie POR s cieľom znížiť ich nebezpečnosť a hľadať alternatívne prostriedky ochrany, zdroje a spôsoby, ktoré sú ekologickejšie a menej škodlivé pre ľudí a zvieratá, prinesie okrem zlepšenia životného prostredia a verejného zdravia tiež vyššiu kvalitu európskych poľnohospodárskych produktov a zvýši ich pridanú hodnotu v dôsledku širšej informovanosti verejnosti a citlivosti spotrebiteľov v súvislosti s týmito otázkami;
17. súhlasí, že národné akčné plány je potrebné prispôbiť špecifickým podmienkam týkajúcim sa podnebia, poľnohospodárstva a škodcov v jednotlivých členských štátoch, kde sú potrebné určité osobitné postupy a najmä v prípade plodín menšieho významu;

18. dúfa, že Komisia určí európsku finančnú pomoc, ktorú môžu členské štáty využiť na uskutočnenie štúdií, zostavenie databáz a rozšírenie poznatkov týkajúcich sa pesticídov;
19. víta stanovisko Komisie, že najdôležitejším očakávaným výsledkom tematickej stratégie je zníženie negatívnych vplyvov využívania pesticídov na ľudské zdravie;
20. ľutuje, že napriek tomu, že pesticídy majú nežiaduce imunologické a endokrinologické účinky, spôsobujú neurotoxické poruchy a rakovinu¹, zdravie sa v tematickej stratégii spomína iba okrajovo;
21. zdôrazňuje, že látky, ktoré sú karcinogénne, mutagénne alebo toxické z hľadiska reprodukcie, alebo perzistentné, bioakumulatívne či toxické, alebo ktoré vykazujú vlastností narúšajúce endokrinný systém, nesmú byť schválené ako aktívne látky pesticídov;
22. poukazuje na to, že embryá, dojčatá, deti, ako aj tehotné ženy, starší ľudia, chronicky chorí a ľudia s už existujúcimi zdravotnými ťažkosťami sú zraniteľnejší a väčšmi vystavení pesticídom, najmä kumulatívnym účinkom rôznych druhov pesticídov, ako zvyšok obyvateľstva;
23. upozorňuje, že predpokladom využívania POR je jeho predošlé schválenie a že také schválenie je založené na vedeckom posúdení POR a jeho aktívnych zložiek, počas ktorého sa pripravok skúša s cieľom určiť, aké riziká predstavuje pri riadnom používaní pre zdravie ľudí a zvierat a životné prostredie;
24. považuje za nevyhnutné pokračovať vo výskume zdravotných účinkov využívania pesticídov a najmä ich spojeného a kumulatívneho využívania;
25. víta zákaz látok na základe ich vnútorných rizík a takzvanú „zásadu nahrádzania“, podľa ktorej sú nebezpečnejšie látky odstránené z trhu, kde existujú bezpečnejšie alternatívy vrátane nechemických;
26. vyzýva Komisiu, aby spolu s členskými štátmi a s priemyselným odvetvím zaviedla opatrenia proti dovozu falšovaných a/alebo nepovolených POR, ako aj proti ich uvedeniu na trh;
27. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že ak sa zistí prekročenie hraničných hodnôt na dovezených potravinách alebo v nich, uplatnia sa rovnaké opatrenia a sankcie, ako v prípade produktov vyrobených v EÚ; žiada, aby sa bezodkladne zabezpečila častá kontrola dovážaného tovaru (na ktorý sa zvyčajne vzťahujú miernejšie právne predpisy o využívaní POR, v dôsledku čoho je riziko v súvislosti s nezákonnými hladinami rezíduí väčšie) rovnako vo všetkých členských štátoch s cieľom zabrániť znevýhodneniu európskych poľnohospodárov a výrobcov a vytvoriť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre všetkých jej účastníkov v rámci EÚ;

¹ Európska stratégia pre životné prostredie a zdravie, KOM(2003)0338, s. 5.

28. vyzýva na primerané kontroly a zákaz dovozu potravín do EÚ, ktoré boli vypestované s použitím tých POR a tých pesticídov, ktorých použitie a predaj na trhu v EÚ nie je povolený;
29. žiada vytvorenie koordinovaných systémov zhromažďovania informácií o výrobe, dovoze a vývoze, predaji, distribúcii a používaní bežne dostupných pesticídov;
30. domnieva sa, že je potrebné označiť oblasti – vrátane chránených oblastí určených na zachytávanie pitnej vody – so zníženým alebo nulovým využívaním pesticídov a zvýšenou ochranou vodného prostredia pred znečistením pesticídmi, aby sa zabránilo nechcenému vystaveniu nebezpečenstvu; domnieva sa, že je potrebné zriadiť „nárazníkové zóny” s primeranou rozlohou, pričom treba zohľadniť rôzne poľnohospodárske, geografické a poveternostné podmienky; domnieva sa, že využívanie pesticídov má byť zakázané v obytných oblastiach, verejných parkoch, športových ihriskách, školských pozemkoch, detských ihriskách a v ich okolí, keďže Komisia uznala, že riziká pre verejnosť v dôsledku pôsobenia pesticídov v takýchto oblastiach sú vysoké;
31. berie na vedomie znečistenie európskych podzemných a povrchových vôd pesticídmi a zdôrazňuje potrebu posilnenia súdržnosti tematickej stratégie s rámcovou smernicou 2000/60/ES o vodnom hospodárstve; poukazuje na to, že väčšinou sa čistia iba vody určené pre ľudskú spotrebu, pričom zvyšná znečistená voda sa dostáva do ľudského tela z flóry a fauny a má za následok vysoké liečebné náklady;
32. uznáva nevyhnutnosť zákazu leteckých postrekov; domnieva sa však, že postrekky sa môžu používať vtedy, keď poskytujú jasné výhody pre životné prostredie alebo keď neexistujú iné realizovateľné alternatívy, ale súčasne by malo byť povinné upovedomiť širokú verejnosť o čase postrekov, množstvách a druhu pesticídov;
33. vyzýva Komisiu, aby urýchlila harmonizáciu maximálnych hladín rezíduí v rámci Spoločenstva, pretože v súčasnosti nie sú podmienky hospodárskej súťaže rovnaké pre všetkých jej účastníkov, čo bráni obchodu a spôsobuje neistotu u spotrebiteľov;
34. nalieha na Komisiu, aby stanovila maximálne hladiny rezíduí čo najnižšie, pokiaľ nemožno dokázať, že ani najlepšia dostupná technológia a postupy nemôžu zabrániť rezíduám pod určitou hladinou; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby zlepšili monitorovanie koncentrácie pesticídov v potravinových výrobkoch a životnom prostredí;
35. víta návrh, aby boli členské štáty vyzvané odstrániť ustanovenia, ktoré im umožňujú uplatňovať na pesticídy zníženú sadzbu DPH; domnieva sa, že Komisia by mala pomôcť členským štátom zaviesť vhodné podporné opatrenia pre poľnohospodárov, financované v rámci rozvoja vidieka a prostredníctvom poplatku za pesticídy; domnieva sa, že poplatok za pesticídy môže byť dôležitým nástrojom na dosiahnutie výrazného zníženia používania pesticídov;
36. vyzýva Komisiu, aby podporila členské štáty v zriadení systému daní alebo poplatkov s cieľom kvantitatívne a kvalitatívne ovplyvniť používanie pesticídov; vyzýva členské štáty, aby zaviedli dane alebo poplatky za pesticídy ako opatrenia uľahčujúce rozvoj všeobecných a osobitných spôsobov a postupov integrovanej ochrany proti škodcom; domnieva sa, že členské štáty musia zväžiť zavedenie systému poplatkov za pesticídy s

cieľom financovať vzdelávanie, školenia a celkové vykonávanie národných akčných plánov;

37. žiada, aby Komisia navrhla jasné vymedzenia a minimálne kritériá pre integrovanú ochranu proti škodcom (IPM) zahrnutím rastúceho podielu oblastí s organickým poľnohospodárstvom v Európe a uplatnením povinných všeobecných noriem IPM a noriem IPM pre konkrétne plodiny na všetku obrábanú pôdu okrem pôdy s organickým poľnohospodárstvom;
38. uznáva, že mnohé environmentálne záujmy sú zahrnuté v rôznych nariadeniach, ktoré tvoria spoločnú poľnohospodársku politiku a vďaka ktorým sú postupy v poľnohospodárskej výrobe šetrnejšie k životnému prostrediu;
39. poukazuje na potrebu šírenia takých poľnohospodárskych postupov, ktoré podporujú používanie nižších dávok pesticídov (okrem iného integrovaná výroba a organické poľnohospodárstvo), čo prispeje k celkovému poklesu objemu používaných pesticídov;
40. nalieha na členské štáty, aby podporovali pestovanie plodín s nízkym vstupom pesticídov alebo organické pestovanie plodín a zaručili, aby profesionálni používatelia pesticídov prešli k využívaniu všetkých dostupných prípravkov na ochranu plodín šetrnejších k životnému prostrediu a uprednostnili pritom nechemické alternatívy, striedanie plodín a odburiňovanie pred systematickým využívaním pesticídov;
41. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby poskytli dostatočné prostriedky na výskum rezistencie, na pestovanie a dodávky širokej škály plodín s rôznymi rezistentnými vlastnosťami, na výskum striedania plodín a spôsobov obrábania pôdy s cieľom bojovať proti škodcom a chorobám rastlín a na inovácie v oblasti ochrany rastlín (vrátane nechemických alternatív);
42. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili bezpečné skladovanie a zaobchádzanie s pesticídmi a aby sa kontrolovalo zbieranie nepoužitých pesticídov po uplynutí dátumu spotreby a prázdnych balení a aby sa so zastaranými pesticídmi zaobchádzalo v súlade s predpismi uplatňovanými na nebezpečný odpad;
43. žiada, aby Spoločenstvo financovalo recykláciu pesticídov vzhľadom na skutočnosť, že v EÚ sa viac než 200 000 ton pesticídov ešte stále uchováva v podzemných aj v otvorených skládkach;
44. uznáva, že dobre udržiavané aplikačné zariadenie je nevyhnutné na zníženie škodlivých vplyvov pesticídov na zdravie a životné prostredie, najmä pokiaľ ide o príslušných zamestnancov, poľnohospodárov a obyvateľov, a zdôrazňuje, že aplikačné zariadenie sa musí pravidelne kontrolovať;
45. nalieha na Komisiu, aby zohľadnila nesmierne znepokojivú otázku úmrtnosti včiel domácich, problému spojeného s využívaním určitých systémových insekticídov (obsahujúcich aktívne látky fipronil a imidacloprid) na ošetrovanie semien slnečnice a kukurice;
46. zdôrazňuje potrebu zmeniť a doplniť európske obchodné normy týkajúce sa tvaru,

veľkosti a estetických kvalít čerstvého ovocia a zeleniny, ktoré podporujú intenzívne využívanie pesticídov;

47. nalieha na Komisiu, aby navrhla tematickú stratégiu ako všeobecný rámec existujúcich a budúcich právnych predpisov; navrhuje navrhnutie vynútitel'nej kombinácie nástrojov, ktoré nebudú v rozpore, ale budú sa navzájom dopĺňať;
48. víta skutočnosť, že Komisia na základe tematickej stratégie predložila úplný právny rámec Spoločenstva pre opatrenia určené na zabezpečenie trvalo udržateľného využívania POR;
49. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

V júli 2006 Komisia predložila Rade a Európskemu parlamentu Tematickú stratégiu trvalo udržateľného využívania pesticídov spolu s návrhom smernice, ktorou sa stanovuje rámec pre akciu Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného využívania pesticídov a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh.

Cieľom stratégie je znížiť celkové riziká a negatívne vplyvy využívania pesticídov na ľudské zdravie a životné prostredie. Stratégia je výsledkom šiesteho environmentálneho akčného programu (prijatého v júli 2002), ktorý vyzýva na trvalo udržateľné využívanie pesticídov s cieľom minimalizovať ich negatívny vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie.

Treba uznať, že najdôležitejším cieľom tejto politiky je ochrana zdravia a životného prostredia. Napriek veľkému úsiliu vynaloženému na minimalizovanie rizík vyplývajúcich z využívania pesticídov sa v pôde a vode stále objavujú nechcené množstvá. Rezíduá pesticídov sú prítomné vo všetkých biotopoch, 44 % preskúmaného ovocia je znečistených pesticídmi, 5,5 % nad maximálnou hladinou rezíduí. Touto otázkou sa v členských štátoch zaoberajú skôr ministerstvá poľnohospodárstva a ministerstvá životné prostredia sa angažujú len málo, čo je neuspokojivé.

Potreba účinnej legislatívy v oblasti využívania pesticídov ostáva nesporná. Tematická stratégia vyplní medzeru medzi dvomi fázami, ktoré sú už regulované – fázou uvedenia na trh a koncom životného cyklu (maximálne hladiny rezíduí a legislatíva v oblasti odpadu). Tematická stratégia reguluje fázu využitia.

Hoci spravodajkyňa uznáva, že využívanie pesticídov je pre poľnohospodársku produktivitu potrebné, zastáva názor, že existujú iné spôsoby ako znížiť využívanie pesticídov bez zníženia produktivity v odvetví poľnohospodárstva. Alternatívami by mohlo byť organické pestovanie plodín, striedanie plodín, odburiňovanie alebo možné nahrádzanie/čiastočné nahrádzanie pesticídov GMO.

Spravodajkyňa nechce okamžite nahradiť pesticídy GMO. Ide o to, že nežiaduce účinky chemikálií – pesticídov na ľudské zdravie sú dobre známe. Na druhej strane, účinky GMO na ľudské zdravie sa doteraz nepreskúmali. Preto je nevyhnutné urobiť ďalší výskum.

Názov Tematická stratégia trvalo udržateľného využitia pesticídov by mohol byť zavádzajúci, pretože stratégia zahŕňa iba prípravky na ochranu rastlín, ktoré tvoria iba časť skupiny pesticídov. Preto by sa mal rozsah tematickej stratégie čo najskôr rozšíriť, aby zahŕňala aj biocídy.

Vo všeobecnosti platí, že súčasné znalosti o pesticídoch a ich využití nie sú dostatočné. Spravodajkyňa preto víta vytvorenie školiacich programov pre profesionálnych používateľov, aby si boli plne vedomí rizík vyplývajúcich z využívania pesticídov.

Základným kameňom celého procesu je zavedenie národných akčných plánov. Je však poľutovaniahodné, že Komisia sa rozhodla vylúčiť z národných akčných plánov kvantitatívne kritériá a sústreďuje sa iba na „zníženie nebezpečenstiev, rizík a závislosti od pesticídov”. Je

to nekonkrétna formulácia, ktorá nevyvinie na členské štáty tlak, aby znížili používané množstvá pesticídov alebo nahradili nebezpečnejšie pesticídy menej nebezpečnými. Národné akčné plány musia byť konkrétne a musia presne stanoviť najvhodnejším ukazovateľom ako znížiť nebezpečenstvá, riziká a závislosť od pesticídov. Spravodajkyňa preto zastáva názor, že Komisia by mala v národných akčných plánoch skombinovať odstránenie nebezpečenstiev, rizík a závislosti od pesticídov s kvantitatívnymi kritériami. V tejto súvislosti by sa za príklad mohli považovať pozitívne skúsenosti Dánska s indexom častosti používania.

Je veľmi neuspokojivé vidieť, že i keď Komisia uznala zníženie negatívnych vplyvov využívania pesticídov na ľudské zdravie za hlavný cieľ stratégie, v tematickej stratégii sa nenájde článok, ktorý by sa touto záležitosťou konkrétne zaoberal a zdravie sa spomína iba okrajovo. Tematická stratégia nerieši skutočnosť, že pesticídy spôsobujú niekoľko imunologických porúch, neurotoxických porúch a dokonca rakovinu. Neuznáva, že tehotné ženy, deti a embryá sú najzraniteľnejšou skupinou.

Spravodajkyňa napriek tomu víta početné opatrenia zavedené Komisiou, podporuje zásadu nahrádzania, zákaz leteckých postrekov, zákaz zníženia sadzieb DPH, zvýšenú ochranu vodného prostredia, označenie oblastí so zníženým alebo nulovým využívaním pesticídov. Mali by však byť zriadené nárazníkové zóny s cieľom chrániť širokú verejnosť pred vystavením sa nebezpečenstvu.

18.4.2007

STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

pre Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

k tematickej stratégii trvalo udržateľného využívania pesticídov
(2007/2006(INI))

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: Michl Ebner

NÁVRHY

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vyzýva Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, aby ako gestorský prijal do svojho návrhu uznesenia návrhy:

1. poukazuje na to, že v Európe súbežne existuje niekoľko rozdielnych foriem poľnohospodárstva a že využívanie prípravkov na ochranu rastlín (POR) je charakteristické pre väčšinu z nich; domnieva sa, že je naliehavo potrebné overiť, či je bez chemických prípravkov na ochranu rastlín možné zabezpečiť vysokú kvalitu a dostatočné množstvo potravín;
2. zdôrazňuje, že záväzok obmedziť využívanie prostriedkov na ochranu rastlín s cieľom znížiť ich nebezpečnosť a hľadať alternatívne prostriedky ochrany, zdroje a spôsoby, ktoré sú ekologickejšie a menej škodlivé pre ľudí a zvieratá, prinesie okrem zlepšenia životného prostredia a verejného zdravia tiež vyššiu kvalitu európskych poľnohospodárskych produktov a zvýši ich pridanú hodnotu v dôsledku širšej informovanosti verejnosti a citlivosti spotrebiteľov v súvislosti s týmito otázkami;
3. domnieva sa, že pozornosť by sa nemala zameriavať prevažne na dlhodobé používanie POR, ale skôr na trvalo udržateľnú poľnohospodársku výrobu so zreteľom na bezpečnosť potravín, zdravie spotrebiteľov, dodávky čistej pitnej vody, zachovanie diverzifikácie flóry a fauny a zdravie osôb zamestnaných v poľnohospodárstve; zastáva názor, že v tejto súvislosti by použitie POR mohlo byť nápomocným, muselo by sa však podriadiť osobitným pravidlám z dôvodu možného poškodenia zdravia týmito látkami;
4. poukazuje na potrebu šírenia takých poľnohospodárskych postupov, ktoré podporujú používanie nižších dávok pesticídov (okrem iného integrovanej výroby a organického poľnohospodárstva), čo prispeje k celkovému poklesu objemu používaných pesticídov;
5. poukazuje na to, že trvalo udržateľné riadenie rezistencie a ďalší rozvoj ochrany rastlín je možný, len ak bude dostupná dostatočne pestrá ponuka prípravkov a účinných látok na

ochranu rastlín, čím sa zvýši podpora poľnohospodárov a ďalších prevádzkovateľov pre rôzne právne akty upravujúce používanie POR a klesne počet prípadov porušovania týchto predpisov;

6. poukazuje na to, že EÚ doteraz vydala viac ako desiatku právnych aktov, ktoré priamo alebo nepriamo regulujú používanie POR; zdôrazňuje, že pripravované nariadenia na používanie POR postupujú správnym smerom;
7. žiada, aby o používaní prípustných POR rozhodovali poľnohospodári pod vedením dostatočne kvalifikovaných poradcov; domnieva sa, že predpisy a kontroly musia prihliadať na tento voľný priestor pre rozhodovanie v závislosti od konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch;
8. zdôrazňuje, že právne predpisy Spoločenstva by nemali určovať všeobecné kvantitatívne obmedzenia, pretože tým by motivovali poľnohospodárov, aby používali síce menšie množstvá, ale nebezpečnejšie látky;
9. žiada, aby Komisia a členské štáty zabezpečili dostatočné financovanie osvetových, poradenských a školiacich programov; poukazuje na to, že tieto opatrenia prispievajú k zlepšeniu situácie viac, ako dodatočná povinnosť dokumentovať a predkladať správy; celková kontrola je tak či tak nereálna;
10. žiada, aby pripravované predpisy nezvýšili zaťaženie poľnohospodárov nepotrebnou byrokraciou, skôr by mala rozsiahla harmonizácia podnietiť zjednodušenie kontrolných postupov a zachovať ich účinnosť;
11. žiada, aby pripravované štatistické nariadenie nevedlo k ďalšiemu zaťaženiu poľnohospodárov;
12. poukazuje na to, že ešte stále nie sú jasné sú mnohé hľadiská integrovaného riadenia ochrany rastlín, ktoré bude záväzné od roku 2014, čo môže u poľnohospodárov viesť k značnej neistote a k právnym nejasnostiam;
13. žiada, aby dobrovoľné a podporné opatrenia mali prednosť pred záväznými opatreniami; na základe analýzy situácie na danom mieste v rámci národných akčných plánov sú členské štáty zodpovedné za rozhodnutie o výbere správneho súboru nástrojov;
14. žiada, aby vypracovanie akčných plánov jednotlivých členských štátov prebiehalo v úzkej spolupráci so sektorom poľnohospodárstva a transparentným spôsobom, so zohľadnením vplyvu týchto opatrení na životné prostredie, a aby sa zabezpečilo, že ciele budú overiteľné; podporuje spolufinancovanie národných akčných plánov zo zdrojov Spoločenstva; domnieva sa, že verejnosť má byť podrobne informovaná a že treba zabezpečiť pravidelnú revíziu akčných plánov s cieľom podporovať členské štáty v ich nepretržitom úsilí;
15. zvlášť víta ďalšiu harmonizáciu predpisov v oblasti povolenia POR a ich uvedenia na trh; upozorňuje však na to, že postupy majú byť efektívne, optimalizované a predvídateľné s cieľom uľahčiť prístup na trh produktom, ktoré sú inovačné a spravidla menej rizikové; harmonizácia by mala slúžiť aj ako podnet na odstránenie existujúcich právnych neistôt;

16. vyzýva Komisiu, aby urýchlila harmonizáciu maximálnych hladín rezíduí v rámci Spoločenstva, pretože v súčasnosti nie sú podmienky hospodárskej súťaže rovnaké pre všetkých jej účastníkov, čo bráni obchodu a spôsobuje neistotu u spotrebiteľov;
17. vyzýva Komisiu, aby spolu s členskými štátmi a s priemyselným odvetvím zaviedla opatrenia proti dovozu falšovaných a/alebo nepovolených prípravkov na ochranu rastlín, ako aj proti ich uvedeniu na trh;
18. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že ak sa zistí prekročenie hraničných hodnôt na dovezených potravinách alebo v nich, uplatnia sa rovnaké opatrenia a sankcie ako v prípade produktov vyrobených v EÚ; žiada, aby sa bezodkladne zabezpečila častá kontrola dovážaného tovaru (na ktorý sa zvyčajne vzťahujú miernejšie právne predpisy o používaní POR, v dôsledku čoho je riziko v súvislosti s nezákonnými hladinami rezíduí väčšie) rovnako vo všetkých členských štátoch s cieľom zabrániť znevýhodneniu európskych poľnohospodárov a výrobcov a vytvoriť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre všetkých jej účastníkov v rámci EÚ;
19. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby poskytli dostatočné prostriedky na výskum rezistencie, na pestovanie a dodávky širokej škály plodín s rôznymi rezistentnými vlastnosťami, na výskum striedania plodín a spôsobov obrábania pôdy s cieľom bojovať proti škodcom a chorobám rastlín a na inovácie v oblasti ochrany rastlín (vrátane nechemických alternatív);
20. vyzýva, aby sa vykonávali primerané kontroly potravín dovážaných do EÚ, ktoré boli vypestované s použitím tých prípravkov na ochranu rastlín a tých pesticídov, ktorých použitie a predaj na trhu v EÚ nie je povolený;
21. žiada vytvorenie koordinovaných systémov zhromažďovania informácií o výrobe, dovoze a vývoze, predaji, distribúcii a používaní bežne dostupných pesticídov;
22. žiada, aby Spoločenstvo financovalo recykláciu pesticídov vzhľadom na skutočnosť, že v EÚ sa viac než 200 000 ton pesticídov ešte stále uchováva v podzemných aj v otvorených skládkach;
23. vyzýva Komisiu, aby vo vzťahu k susedným krajinám EÚ sformulovala politiku ochrany a spolupráce pri využívaní pesticídov a prípravkov na ochranu rastlín.

POSTUP

Názov	Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticidov		
Číslo postupu	2007/2006 (INI)		
Gestorský výbor	ENVI		
Výbor, ktorý predložil stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	AGRI 18.1.2007		
Rozšírená spolupráca dátum oznámenia na schôdzi	-		
Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko dátum menovania	Michl Ebner 11.9.2006		
Predchádzajúci(-a) spravodajca(-kyňa) výboru požiadaneho o stanovisko	-		
Prerokovanie vo výbore	27.2.2007	21.3.2007	12.4.2007
Dátum prijatia	12.4.2007		
Výsledok záverečného hlasovania	+: -: 0:	38 3 -	
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Vincenzo Aita, Katerina Batzeli; Sergio Berlato, Thijs Berman, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Dumitru Gheorghe Mircea Coșea, Joseph Daul, Albert Deß, Gintaras Didžiokas, Michl Ebner, Carmen Fraga Estévez, Duarte Freitas, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Diamanto Manolakou, Mairead McGuinness, Neil Parish, Rosa Miguélez Ramos, Radu Podgorean, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Alyn Smith, Marc Tarabella, Jeffrey Titford, Witold Tomczak, Donato Tommaso Veraldi, Janusz Wojciechowski		
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Herbert Bösch, Bernadette Bourzai, Béla Glattfelder, Gábor Harangozó, Christa Kläß, Wiesław Stefan Kuc, Astrid Lulling, Jan Mulder		
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	-		
Poznámky (údaje, ktoré sú k dispozícii iba v jednej jazykovej verzii)	-		

POSTUP

Názov	Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov		
Číslo postupu	2007/2006(INI)		
Gestorský výbor dátum oznámenia na schôdzi	ENVI	18.1.2007	
Výbor požiadaný o stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	AGRI	18.1.2007	
Bez predloženia stanoviska dátum rozhodnutia			
Rozšírená spolupráca dátum oznámenia na schôdzi			
Spravodajkyňa dátum menovania	Irena Belohorská	3.10.2006	
Predchádzajúci spravodajca			
Prerokovanie vo výbore	30.1.2007	26.2.2007	5.6.2007
Dátum prijatia	26.6.2007		
Výsledok záverečného hlasovania	+ 54	- 1	0 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Adamos Adamou, Georgs Andrejevs, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Irena Belohorská, Johannes Blokland, Hiltrud Breyer, Dorette Corbey, Chris Davies, Mojca Drčar Murko, Edite Estrela, Jill Evans, Anne Ferreira, Matthias Groote, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Gyula Hegyi, Jens Holm, Caroline Jackson, Christa Klaß, Holger Krahmer, Urszula Krupa, Aldis Kušķis, Jules Maaten, Alexandru-Ioan Mořun, Riitta Myller, Péter Olajos, Miroslav Ouzký, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Guido Sacconi, Richard Seeber, Bogusław Sonik, María Sornosa Martínez, Antonios Trakatellis, Evangelia Tzampazi, Thomas Ulmer, Marcello Vernola, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Anders Wijkman, Glenis Willmott		
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jens-Peter Bonde, Christofer Fjellner, Monica Frassoni, Milan Gaľa, Ambroise Guellec, Erna Hennicot-Schoepges, Anne Laperrouze, Kartika Tamara Liotard, David Martin, Jiří Maštálka, Lambert van Nistelrooij, Justas Vincas Paleckis		
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Corina Crețu		
Dátum predloženia	20.7.2007		
Poznámky (údaje, ktoré sú k dispozícii iba v jednej jazykovej verzii)			